

నను పంతింపగ నడిచి వచ్చితివా!

అశీలాండకోటి బ్రహ్మండనాయకుడాయన. ఈ భూమండలానికి అధిష్టతి. మరి ఆయన ఈ విశాల విశ్వంలో ఎక్కడ కాలుపెడితే ఎవరు కాదం టారు? ఆఖరికి తలపై కాలుపెడతానంటే బలిచ్చక వర్తి కూడా కాదనలేదు.

అయినా కూడా, ఈ కలియుగంలో, ఒక్క రూపంలో ఒక్క దగ్గర ఫీర నివాస నివాసం ఏర్పాటు

చేసుకున్నాడు. తనను నమ్మకున్నవారిని తన దగ్గరకే రప్పించుకుని, వరములొసగే వసుదైకమూర్తి ఆయన.

అయినా కూడా... పాలకడలిలో వున్న, పుణ్యశ్శేత్రాన వున్న లేచి కదలి వచ్చేది ఒక్క సందర్భంలోనే 'కావే వరదా...' అని భక్తుడు ప్రార్థించినపుడు.

అప్పుడు మాత్రం 'సిరికించెప్పడు... శంఖు చక్ర ములు చేదోయి సంధింపడు...' అలా పరుగుపరుగున

వచ్చేస్తాడంతే. కానీ ఇన్నాళ్లకు, ఈ కలిముగంలో, ఈ ఆధునిక కాలంలో, ఈ ఉరుకులు పరుగుల జీవన యానంలో, మరొక సందర్భం ఒకబి ఇప్పుడు వచ్చి చేరింది భగవంతుడు భక్తుల చెంతకు రావడానికి... అదే జనం నడుమ జగదభిరాముని కళ్యాణం.

శ్రీరాము దయచేటు

శ్రీ మహావిష్ణువే త్రైతాయుగాన శ్రీరామునిగా జన్మించి మానవుడు ఆచరించవలసిన ధర్మాలస్థింటినీ తాను ఆచరించి చూపి ఆదర్శప్రాయుధైనాడు సకల గుణాభిరాముడు శ్రీరాముడు.

తన తరువాత తన సోదరులకు, వారి కుమారులకు రాజ్యాన్ని పంచి ఇచ్చిన శ్రీరాముని భాత్స్త్రమేమ ఎన లేనిది. వశిష్ఠుడు విశ్వామిత్రుల వంటి బ్రహ్మర్షుల పైనున్న గురుభక్తి అన్వయిస్తేనది. శివధనుర్భంగం కూడా గురు అనుమతితోనే జరిగింది.

బహుభర్యత్తం కలిగిన వ్యవస్థ వ్యవ్యాప్తి ఆ రోజుల్లో ఒకే భార్య కలిగి పుండాలేని ఒక ప్రతంగా ఆచరించి చూపిన ఆదర్శపురుషుడు శ్రీరాముడు.

శ్రీ మధ్రామాయణానికి దీర్ఘ శరణాగతి అని పేరు. ఎటువంటిపాడైనా ఎంతటి శత్రువైనా శరణు వేడితే వారికి అభయమిచేయి నాత్యల్యమూర్తి ఆయన.

అందుకే ఇప్పటికీ, ఎప్పటికీ రామురాజ్యమే కావాలని కోరుకుంటుంటారు. తండ్రి రామయ్య, తల్లి సీతమ్మా, ఈ ఆదర్శ దంపతుల కళ్యాణం జీవితంలో ఒక్కసారి తిలిక్కి చాలట. ఏకంగా మోక్షమే లభిస్తుందట.

అటువంటి జగములేలే స్వామికి నిత్యకళ్యాణం పచ్చలోరణం. ఆయన ఆలయానికి తోరణం కట్టని రోజుండు... డోలు సన్మాయి మోగని కాలముండదు. అయితే ఈ కళ్యాణాన్ని వీడ్చించాలంటే ఆయా పుణ్య క్షేత్రాలకు వెళ్లాల్సిందే.

ఇక ఈ నిత్యకళ్యాణాల సంగతి పక్కనపెట్టి వారిక కళ్యాణం సంగతి చూస్తే, అన్ని విధాల ప్రశ్నలై పొంది నది శ్రీ సీతారాముల కళ్యాణం.

భారతీయ విషాధానం స్వాతంత్ర్యానికి ఆదర్శప్రాయుమయి నది, ప్రతి శుభలేఖలోనూ, ప్రస్తావనకు వచ్చేది, ప్రభు

ట్టం నుంచి లాంచనాలు అందుకునేది ఒక్క సీతారాముల కళ్యాణమే.

భానుడు నీస్పులు కురిపించేవేళ, కొత్త తాటాకులు, మావిడాకుల వాసనలు, మత్తుల గుబాళింపుల నడుమ కొలువు తీరిన దేవదేవుడు శ్రీ సీతారాముడు.

సీతా మాత మెడలో మూడు ముఖులే సుందర దృశ్యం చూడాలంటే ఎవరైనా భద్రాచలం పయనం కాపాలింందే, నాడాదలూ సీతారామకళ్యాణాలు జరగ వసి కాదు, ఆ 'ఉత్సవమూర్తులు' భద్రాచలంలోనే వుంటాయి కాబట్టి, వాటితో జరిగే కళ్యాణం కాంచాలంటే, అక్కడికి వెళ్లాలి. అయితే అందరికి ఈ భాగ్యం సాధ్యమవుతుందా? అంటే-

'సీవుండేదా కొండపై, నాస్పామి నేనుండేదినేలపై... ఏ లిల సేవింతునో, నిను ఏ పూల పూజింతునో' అని నిట్టుప్రాండం చాలామంది వంతు అవుతుంది. ఈ వ్యవహారాన్ని గమనించి, రాష్ట్ర దేవాదాయ శాఖ, హిందూ ధర్మప్రచార పరిషత్తును ఏర్పాటుచేసింది.

రాష్ట్రంలోని ఎంపిక చేసిన పదకొండు దేవాలయాలకు చెందిన, విశ్వాత గలిగిన కార్యక్రమాలను, గుడి ప్రాంగణం నుంచి జనం మధ్యకు తీసుకువచ్చి, ఆయా ఆలయాల అర్పకులతోనే, శాప్తసమ్మతంగా, తు.చ.

ట్పుకుండా, కార్యక్రమాలు నిర్వహించడం విశేషం.

అది కూడా ఆయా ఆలయాల నుంచి తీసుకువచ్చిన పవిత్రతువమూర్తులతో. అందులో భాగంగానే భద్రగిరివాసుడైన శ్రీరామవంద్రుడు సీతాలక్ష్మణ నమేతంగా జీల్లాలో సంచరించి భక్తులకు దర్శనమిస్తూ, ప్రచారరథంలో ఛారేగుతూ బెజవాడకు తరలిపచ్చాడు.

విజయవాడ, సూర్యారాపుపేటలో పున్న వేమూరి అనిల్, స్వాతి భవనంలో స్ప్రఫీతీ చాండ్రమాన శ్రీ విజయనామ సంవత్సర కార్మిక పుద్ధ సప్తమి శనివారం ది. 9.11.2013వ తేదీ అభిజిత్ లగ్గుంలో అంగరంగ పేథోగంగా కళ్యాణం జరిపించుకున్నాడు.

అందరిక్షణయి

భక్తుల పాతిలు కొంగు బంగారంలా నిలుస్తూ కోరిన కోర్కెలు తీర్చే భద్రాద్రి రాముడు తన ఇష్టపథి సీతమ్మతో కలసి రావడం ఓ మహాగ్యం. ఈ కళ్యాణం జరిగిన తీరుతెన్నులను, దీనికోసం జరిగిన భారీ ఏర్పాటును ఏమని వర్ణించాలి.

ఇటీవలి కాలంలో విజయవాడ నగరంలో ఇంత వైభవంగా జరిగిన కార్యక్రమం ఇదే కావచ్చ. తాను ఏం చేసినా ఓ ప్రత్యేకత, ఓ గుర్తింపు, ఓ పద్ధతి వుండా

లని తపించే వక్తి శీ, నేమూరి బలరామ్.

తన స్వాతి అనిల్ బిల్లింగ్స్‌లో శ్రీరామ కళ్యాణం చేసే అవకాశం రావడం ఆయనకు అద్భుత ఆనందాన్నే ఇచ్చింది.

దేవైనా సవాలుగా తీసుకుని నిజయం దిశగా నడిచిపోయే ఆయన దినీని మాత్రం ఓ మహాత్మార్యంగా తలదాల్చారు. తన ఇంట పెళ్ళిలా భావించారు.

ఎంత ఖర్చు, ఏమిటి అస్సుది ఆలోచన లోకే రాలేదు. ఏంచేయాలి... ఎలా చేయాలి అస్సుది ఒకటే తనన.

ఇంటి ముందు తాటాకు పందిళ్ళు కొలువుతీరాయి. అవరణ అంతా ఆధునిక పందిళ్ళు అమరాయి.

ప్రముఖులకు, పెద్దలకు, అభిమానులకు, బంధుమిత్రులకు, అందంగా ముద్రించిన ఆహ్వాన పత్రికలు వెళ్ళాయి.

నిజయవాడ జనానికి సాదర స్వాగతం అంటూ ప్రకటనలు వెలువడ్డాయి. వీరు రావాలి... వీరు వడ్డు... అని లేదు. అందరూ ఆహ్వానితులే. వచ్చిన అందరికీ ఉదయవేళ అల్పా హరం అష్టోదస్మిచ్ఛింది.

వేలాదిమండికి సరిపడా ఆవరణ కనులనిండుగా కనిపించింది. స్వాక్ష్మూ శ్రీ సీతారాముల కళ్యాణం కనుల ముందు స్వాక్ష్మూరించినట్లు అనిపించేలా, వేడిక సిద్ధమయింది.

అట్టపోసమైన సెట్టింగులు, వేదపండితుల మంత్రోచ్చారణ, మేళతాళాలు, ముత్యాలు తలంబ్రాలు శ్రీరామ నామాన్ని పరిస్మర్చు భక్తుల జయిజయ ధ్వనాల నడుమ సీతమృసిగ్నలోకిస్తూ పెళ్ళిపేటలైకిరాగా ఆ తల్లితో శ్రీరామచంద్రమూర్తి వేదికపై కొలువచ్చారు.

‘కొలువైన ఆయనను చూడా... చాలునా కన్నులు వేయా’ అనుకోవడం భక్తుల వంతయింది.

రమయ్య కెంపి-సీతమ్మ క్రీ

భారతావనిలో పౌరాణికంగా, ధారిత్రకంగా, ధారిత్రకంగానూ అతి ప్రశిద్ధమైన దివ్యశైతం... భద్రాచల శ్రీరామ క్షేత్రం. ఎక్కడ గోదావరి తీరం భద్రాచలం. ఇక్కడి కృష్ణాతీరం నిజయవాడ.

‘గోదావరి తీరం మాది’ అని రామదాసు దాసునిగా తానీసీతా తనను తాను పరిచయంచేసుకున్న రామ భద్రుడు సపరివార సమేతంగా కళ్యాణం కోసం కృష్ణ తీరం చేరుకున్నాడు.

చిత్రమేమిటంబే, సూర్యవంశు రాజైన రాముడు నిజయవాడ సూర్యుర్ రావుపేటకు రావడం. భద్రాచలం నుంచి రాముడు నిజయవాడకు వచ్చి ‘నిజయం’చేసి,

కంఠిన కొన్పూకమ్ము

శ్రీరామ బాణమే కాదు... శ్రీరామ రథం కూడా విశేషమైనదే. హిందూ ధర్మ పరిరక్షణ సమితి, రాష్ట్రం లోని 11 ప్రముఖ ఆలయాల్లో ఆయ దేవుళ్ళ రథా

లను తయారుచేయించింది. పిటిలో వేటి విశిష్టత వాటిది. ఇక భద్రాచల శ్రీరామ రథం అత్యంత రఘణీయంగా తయారైంది.

ఈ రథంకూడా స్వాతి ప్రాంగణంలో కొలువు తీరి భక్తులకు కనువిందుచేసింది.

రథం ముందు భక్తిపారవశ్యంతో గానం చేస్తున్న శ్రీరామదాసు కొలువైపుంటాడు. రథంచూస్తుంబే, భద్రాచల అలయాన్ని చూసేన అనుభూతి గుండెలను తాకుతుంది. రథం లోపల, తల్లి సీతమృతో కొలువైన తండ్రి రామయ్య కనిపిస్తాడు. పక్కనే సోదరుడు లక్ష్మునాదు.

అక్కడ... ఆ భద్రాచలం గర్భగుడిలో ఏవిధంగా దర్శనమిస్తాడో, ఆ కరుణామూర్తి ఇక్కడా, ఈ రథంలోనూ, అచ్చం అదేవిధంగా కనిపిస్తాడు.

భద్రాచల దేవస్తానం అర్పకస్యాములు భక్తులకు తీర్థం, శటారు అనుగ్రహిస్తారు. ఇక ఏమి కావలె... రామభక్తులకు... అటు దర్శనం... ఇటు కళ్యాణా సుదర్శనం.

జనం భక్తిని, అభిమానాలను గెల్పుకుని ‘నిజయ’ రాముడైయాడు. అత్యంత శ్రావ్యంగా అలపించిన భక్తిగీతాలు వింటూ కాలం మరిచాడు.

విష్ణువుని కాండ్కిస్తూ జరుగుతున్న శ్రీ సీతారాములపా కళ్యాణానికి నిజయవాడ పురప్రజలతో పాటు, పెద్దలు, వ్యాపారవేత్తలు, అధికారులు, డాక్టర్లు, లాయర్లు ప్రముఖులు రావడం మొదలైంది.

వచ్చినవారు ఎవరైనా, ఎంతటివారైనా, రామచంద్ర ప్రభువు ముందు భక్తురేణుపులే.

అందుకే సీతారాముల వేదిక ముందు నేలపై సుఖా సీమలయ్యారు. వైదిక కార్యక్రమ నిర్వహకులు సగార వంగా కళ్యాణకర్తలు శ్రీవేమూరి బలరామ్, భద్రాచలం శ్రీ సీతారామచంద్రస్యామివారి దేవస్తానం కార్యనిర్వహణాధికారి శ్రీ ఎమ్ రఘునాథ్ కు పర్వాట్టం చుట్టి కళ్యాణకార్యక్రమ నిర్వహణ సంకల్పం చేయించారు.

అనంతరం విష్ణుకేనపూజలో కార్యక్రమం ప్రారంభ మయింది. కేవలం సుస్వరయుక్తంగా, సంస్కృత మంత్రాలు వచ్చేస్తూ తమ పాటికి తాము కార్యక్రమం జరిపించుకుంటూ పరుగుతెత్తలేదు భద్రాచల ప్రధాన అర్పకులు, వైదిక పండితులు ప్రతి ఏది విధానం భక్తులకు వినరించారు.

కళ్యాణం విశిష్టత గురించి చెప్పారు. సీతారాముల గుణగొఱాలను వర్ణించారు. నడుమ ఆగమ సిద్ధాంతాల ప్రకారం జిగిగే పూజాది తంతుల సమయంలో రామదాస కీర్తనలు వినిపించారు.

కళ్యాణ త్రయోగమే...

సర్వలోక జగద్రక్షకుడైన భద్రాచలాముడు కళ్యాణ మాత్రిగా దర్శనమిచ్చాడు. పక్కనే సునుగెన్న లోలు కుతూ కూర్చున్న సీతమృతుల్లి. విష్ణుకేన పూజ అనంతరం వధూవరలైన సీతారాములకు కంకణ ధారణ జరిపించారు. అక్కడి నుంచి వేషమించి విధివిధానాల ప్రకారం విషాపా కార్యక్రమం నిర్వహించారు.

స్వామికి యజ్ఞప్రపీతం, వధువుకు యోక్క బంధం అమరినప్పుడు భక్తులు భక్తిపొర వశ్యంలో మునిగితేలారు.

సరిగ్గా నుముహార్త సమయం వచ్చి, జీల కర్ర, బెల్లం కలిపిన మిళమం వధువరుల తలపై వుంచినప్పుడు భక్తులంతా తమ తమ ఇంట పెళ్ళి తంతు జరుగుతున్నంతగా లీన్మై పోయారు. ఇది తామే, తమ వారికి చేస్తున్న పెళ్ళి అన్నంతగా పరవశులైసోయారు.

ఆశ్చే మంగళసుాత్రధారణ, తలంబ్రాలు కార్యక్రమాలు నిర్వహించే దశలో వారు మరింత భక్తి భావాలకు లోనయ్యారు.

మానవ జీవన వికాసానికి హేతువైన, మాంగల్య తంతుకరా మరి. అందుకేనేవో... ‘మాంగల్య తంతు...నానేనా... మన జీవన హేతువా...’ అంటూ మంత్రోచ్చరణ. కానీ ఇక్కడ మనజీవన హేతువా కాదు, లోక జీవనవోతునా అని చెప్పుకోవాలి.

ఎందుకంటే రామకళ్యాణం, లోక కళ్యాణం కదా! అర్ఘకస్యాములు, ‘అమృతానాన్ని’లకు అందించే పూలహారాలు చేతబూని, ఆనంద నాట్యం చేసిన వేళ భక్తుల తన్నయత్వం వ్యక్తించడానికి అష్టరాలు చాలపు.

షైఖీర్ము

భక్తులు పైతం తలలాడిస్తూ, తప్పట్లు కొడుతూ, ఆ కార్యక్రమంలో భాగస్వాములైన వైనం ఓ అధ్యాత దృశ్యం. “సీతా మనోనాయుకమ్. భద్రాది రామ ప్రభో” అంటూ భక్తులు రామభక్తి రసామృతాన్ని అస్వాదించారు. సీతమృకు రామదాసు చేయించిన చింతాకు పతకం, రామయుకు చేయించిన పచ్చలపత కం, ఇలా నగలన్నీ జగములే జనసీజనకులకు అమర్యుతుంటే, జనం కనులార్పడం మరచిపోయారు.

అపోర కరుణాసముద్రుడు, శతపత్ని సేత్తుపుగా భక్తుల మనోఫలకాల్లో కొలువైన భద్రాది రాముడి కళ్యాణం అత్యంత కమనీయం.

అత్యంత వైభవంగా జరిగిన సీతారాముల కళ్యాణంలో బజ్జవాడ, భద్రగిరిని తలపించింది.

“భద్రాది నిలయం రామం నత్యాపోషై: ప్రము చ్యతే” (భద్రాచల నిలయుడైన శ్రీరాముని సేవించిన వారు సకలపాప మిముక్షులై తరించెదరు) నిజయవాడ స్వాతి అనిల్ చిల్డ్రింగ్స్‌లో జరిగిన శ్రీ సీతారాములవారి కళ్యాణాన్ని చూసినవారంతా అలాగే తరించారు.

మీర్క మంగళమ్

ఒకరా ఇద్దరా, అనిల్ చిల్డ్రింగ్స్, ‘స్వాతి’ ఆవరణలో జరిగిన రామచంద్రభువు వివాహానికి విచ్చేసిన జనం వేలాదిమంది అయినా అందరికీ ప్రసాదాలు అందాయి. పులిహోర, లడ్డు, చక్కరపొంగలి, కళ్యాణ తలంబ్రాలు, శ్రీరామచంద్ర ముద్ర, కమ్మని పానకం, మొత్తం ఆరు రకాలు.

అరు బుతువులు అనుభవించకుండా ఏడాది గడవదు. ఈ ఆరు రకాలు అందని భక్తుడై లేదు. పోజ్చరైన అందరికి, ప్రతి ఒక్కరికి. ఇందుకోసం

ప్రసాదమ్

రాముడు దేవపు. అందుకే ఎందురో తమ బిడ్డలకు అయిన సేరు పెట్టుకుంటారు.

రాముడి పేరు పెట్టుకుంటే బలం వస్తుందేమో? బలం వస్తే, బలరాముడైపోతారేమో? శ్రీ వేమూరి బలరాము కూడా అంతే. కానీ ఆయన కేవలం బలరాము మాత్రమే కాదు... ‘బహుబలి’రాము.

సత్యంకల్పం ఆయన బలం. సుశిష్టతులైన ‘స్వాతి’ సిబ్బంది మరో బలం. దేనికి వెనుకాడని వైజం ఇంకో

బలం. అన్నింటికి మించి ఆశీలాంధ్ర పారకలోకం ‘స్వాతి’ వెనుంటి సదాతన ముద్దుబిడ్డగా భావించి, అహర్వశం స్వాతి క్షేమం, స్వాతి ప్రగతి కోసమే రోజుకు పచ్చెందు నుంచి పట్టెనిమిది గంటలు శ్రమించే వ్యక్తి ‘స్వాతి’ బలరాము. ఆయనకు ‘స్వాతి’ పర్వస్వం. అహరహం అదే తపన.

అలాంటి వ్యక్తి తన ‘స్వాతి’ ఆవరణలో, ‘శ్రీరామ కళ్యాణం’ అనేరికి భద్రాచలం కొండంతయి చేయారు. పరగులే పెట్టారు.

అందమైన ఆహ్నయపత్రిక దగ్గరనుంచి ఆహూ తులకు అందించ్చారు ఆహారపదార్థాల పరకు అప్పి శ్రీబలరామ తనసంత్పుమేరకు స్యమంగా ఆలోచించి, విరాధుంచుకున్నారు. పురమాయించుకున్నారు, పర్యవేక్షించుకున్నారు.

శియన ఆదేశాలమేరకు అముక్షణం అందు బాటులో ఉంటూ, బలి ‘రామాజ్ఞ’ ను పాటించడం స్వాతి సిబ్బంది కర్తవ్యమైంది. వారు సైతం ఇది తమ ఇంటిపెళ్ళిలా భావించారు. వచ్చినవారు పెద్దలా, పిస్టలా, మాన్యులా, సామాన్యులా అన్నది చూడనే లేదు. ప్రతి ఒక్కరికి సిశ్చ, అలాహారం, ప్రసాదం, భోజనం అప్పి అందుతున్నాయా లేదా అన్నది ఒక్కటే తపన.

ఇంతమంది ఒక్క ఆవరణలో చేరినా, భక్తి పారవశ్యం తప్ప, వేరే అలజడి లేదు. అంతమంది ఒక్కసార భోజనాలకు దిగినా తొక్కిడి లేదు.

శ్రీ బలరామ ముఖంలో అలనటలేదు. వచ్చిన ప్రతి ఒక్కరినిచిరునవ్వుతో పలకిస్తూనే ఉన్నారు. మరోపక్క ఏర్పాటును పర్యవేక్షిస్తూనే ఉన్నారు.

అయితే వైపువారందరికి ఒకటే సందేహం. ఇక్కడ జరుగుతున్నది రామకళ్యాణమా? లేక ‘బలరామ’ని ఇంటి కళ్యాణమా? అన్నదే. ◆

పలవరించుకోవాలనుకుంటూ ఇళ్ళదారి పట్టారు.

ఇలా జరిగింది స్వాతి అనిల్ చిల్డ్రింగ్స్లో అనిల్ రాముని శ్రీ సీతారాముల కళ్యాణం. నరుడై పుట్టిన పురుషోత్తముని కళ్యాణం. ఇది ‘చాచువారలకు చూడ ముచ్చట... పుణిష్టరుషులకు ధనభాగ్యం, భీముక్క లకు ముక్కిప్రదం’ ఇది విజయవాడకు చెందిన సజ్జన కోటికి దక్కిన అలర్ధాని.

రామచంద్రాయ జనకరాజుయా మనోహరాయ మాముఛిష్టదాయ మహిత మంగళమ్

కోసలేశాయ మందపోస దాస పోషణాయ వాపాదాది విముత సత్యరాయ మంగళమ్

విమలరూపాయ వివిధ వేదాంత వేద్యాయ మముఖ చిత్రకామితాయ పుష్టమంగళమ్

రామదాసాయ మృదుల హృదయ కమలవాసాయ స్వామి భద్రగిరివరాయ పర్యవుంగళమ్

- ఎ. రాజు